

9. Läder

Läder är ett fantastiskt material. Vi finner det bland annat i möbler, tapeter och böcker, men även i ledstänger och föremål som skrivbordsunderlägg. Färgat läder och förgyllt läder (gyllenläder) är extra känsligt. Med tiden riskerar allt läder att bli stelt. Det kan då lätt spricka när man ska hantera det.

I denna text gör vi inte skillnad på läder och skinn – daglig vård av dessa material är i stort sett densamma.

Observera! Använd aldrig vatten när du rengör läder.

Förvara på en sval plats

- Ställ inte stolar med läderklädsel och andra läderklädda möbler bredvid element med hög värme. Då riskerar lädret att spricka.
- Tänk på att läder är känsligt för ljus.

Rengör med borste eller trasa

- Kontrollera först om lädret verkligen är dammigt. Damma inte rutinmässigt.
- Gyllenläder och färgat läder: Borsta av damm med en mjuk gethårsborste direkt in i dammsugaren.
- Skinnsoffor: Dammtorka med en torr bomullstrasa. Ofta finns det gammalt vax och annan smörja kvar på lädret som kan fortsätta att ge glans när man gnuggar med trasan.
- Moderna, nyinköpta skinnsoffor och -fåtöljer: Följ tillverkarens anvisningar.

Det här lilla läderskrinet har bleknat eftersom ett annat föremål legat ovanpå och skyddat ett område mot ljusets skadliga verkan. FOTO: LISA NILSEN.

Behandla med vax eller liknande

- Kontakta en konservator om du är osäker på vilka föremål som får vaxas.
- Smörj bara in möbler som är vaxade sedan tidigare.
- Smörj aldrig in möbler eller föremål som aldrig tidigare har behandlats med vax eller liknande.
- Nya möbler: Följ tillverkarens anvisningar.

Här har vi experimenterat med fläckborttagning av rött vin. Resultatet syns till höger. Bredvid rödvinsfläcken har det varit spill av vitt vin, och under den vanligt vatten. FOTO: LISA NILSEN.

Ta bort fläckar

1. Lägg genast på ett torrt kaffefilter eller läskpapper.
2. Byt ut filtret eller läskpappret med jämna mellanrum tills det känns torrt.

Be om råd innan du tar bort mögel

- Kontakta förvaltaren om du upptäcker mögel. Mögel kan börja växa på läder, särskilt om det är fuktigt. En särskild sorts mögel kallas ”red rot”. Den drabbar särskilt läderbindningar på böcker. Då torkar lädret och börjar smula och ett rödaktigt pulver bildas.
- Använd handskar om du hanterar mögliga föremål och kontakta en konservator för råd. Läs mer i texten Mögel.